

VERNEREGLAR

For elevar og tilsette ved Stend vgs

Ajourført pr. 10.08.21

1 Innhald

1	Innhald	2
2	Innleiing	6
3	INFORMASJON OG RETTLEIING	7
4	GENERELLE REGLAR	8
5	VED ULYKKE – ALVORLEG HENDING	10
6	Verneregler for Lager og truckkjøring	11
6.1	Arbeid på lageret.....	11
6.1.1	Påbudt verneutstyr:.....	11
6.1.2	Retningslinjer for arbeid på lageret.....	11
6.2	Trucker.....	11
6.2.1	Kontroll av Trucker	11
6.2.2	Opplæring.....	11
6.2.3	Før bruk av trucker	12
6.2.4	Ved bruk av trucker	12
6.2.5	Lading av el-trucker	12
7	VASKEHALLEN	13
8	VASKERI.....	13
9	SYKKELVERKSTEDET	14
10	TEKNISK AVDELING/VERKSTADER	15
10.1	VERNEUTSTYR.....	15
10.2	RETNINGSLINJER FOR ARBEIDSOPPGAVENE	16
10.2.1	Sveising	16
10.2.2	Sliping/kapping	16
10.2.3	Løfteutstyr	17
10.2.4	Trykkluft.....	17
10.2.5	Trearbeiding	17
10.2.6	Bygningsarbeider	17
10.3	ANDRE TING Å HUSKE PÅ	17
10.3.1	Når maskinene skal stoppes	17
10.3.2	Ved behov for førstehjelp	18
10.3.3	I tilfelle brann	18

Vernereglar for Stend vidaregåande skule

10.3.4	Hvis det søles olje eller annet.....	18
10.3.5	Hvis du må håndtere løsemidler o.a	18
11	PARK OG ANLEGG/SKOGBRUK.....	20
11.1	VERNEUTSTYR.....	20
11.2	RETNINGSLINJER FOR ARBEIDSOPPGAVENE	20
11.2.1	Bruk av motorsag	20
11.2.2	Felling/kvisting/kapping.	21
11.2.3	Bruk av motorryddesag.	21
11.2.4	Bruk av skogsvinsj med ståltau.....	22
11.2.5	Vedmaskiner /el kløyvere.....	22
11.2.6	Bruk av gåklipper	22
11.2.7	Bruk av sitteklipper.....	22
11.2.8	Bruk av flishugger:	22
11.2.9	Løvblåser og kantklipper:	23
11.2.10	Tømmerkran:.....	23
12	TRAKTOR OG MASKINER.....	24
12.1	VERNEUTSTYR.....	24
12.2	RETNINGSLINJER FOR ARBEIDSOPPGAVENE	24
12.2.1	Start og stopp av traktor.	24
12.2.2	Kjøring.	25
12.2.3	Hvis du skal snakke med noen utenfor traktoren.	25
12.2.4	Hvis du skal snakke med sjåføren.....	26
12.2.5	Kobling av redskaper på traktor.	26
13	DRIFTSBYGNINGER.....	27
13.1	VERNEUTSTYR.....	27
13.2	RETNINGSLINJER FOR ARBEIDSOPPGAVENE	27
13.3	I tilfelle brann:	28
13.4	Ved arbeid i husdyrrom.....	28
13.4.1	Arbeid i silo	28
13.4.2	Lagerrom for høy, fôr og strø	28
14	VERNEREGLAR FOR STALL OG HANDTERING AV HEST	29
14.1	VERNEUTSTYR.....	29

Vernereglar for Stend vidaregåande skule

14.2	RETNINGSLINJER FOR ARBEIDSOPPGÅVENE	29
14.3	STALLREGLAR.....	29
14.4	VED BRUK AV LUFTEGÅRD:.....	29
14.4.1	VED TURRIDNING:	30
14.5	VED BRUK AV RIDEHALL:	30
15	SMÅDYRAVDELING	31
15.1	Verneutstyr.....	31
15.2	Retningslinjer for arbeidsoppgåvene	31
16	VERNEREGLER FOR FRILUFTSGRUPPEN HTA	31
17	DAGKENNEL, LUPOLABBEN OG HUNDETRENINGSBANA.....	32
17.1	Utstyr og førebuingar	32
17.2	På skulen.....	32
18	GARTNERI/GARDSBUTIKK	33
18.1	Verneutstyr.....	33
18.2	Retningslinjer for arbeidsoppgåvene.	33
19	KJØKKEN	34
19.1	Verneutstyr / Uniform	34
19.2	Opplæring av elev.....	34
19.3	Arbeidsoppgåvene.....	34
19.4	Ergonomi	34
20	REGLAR FOR NATURFAGSSAL	35
20.1	Opplæring av elev.....	35
20.2	Retningslinjer som eleven må rette seg etter	35
20.3	Kvittering for at opplæring om reglene for bruk av naturfagssalen er mottatt/gitt:.....	35
21	REGLAR FOR BJARGHALLEN, GYMSALEN OG STEND FITNESS	36
21.1	Opplæring av elev.....	36
21.2	Retningslinjer som eleven må rette seg etter i Bjarghallen og Gymsalen	36
21.3	Retningslinjer og reglar for Stend Fitness	36
22	REGLAR VED TRANSPORT I SKOLENS MINIBUSSER OG TRAKTORTILHENGARAR	38
22.1	Generelt.....	38
22.2	Generelt om traktortilhengertransport.....	38
23	REGLAR FOR EKSKURSJONER OG ANDRE TURER	39

Vernereglar for Stend vidaregåande skule

23.1	Generelt.....	39
23.1.1	Turskjema	39
23.2	Bruk av farlig redskap.....	39
23.3	Etikk og moral.....	39
24	Naust og båt.....	40
24.1	Naust	40
24.1.1	Verneutstyr:.....	40
24.1.2	Retningslinjer for arbeidsoppgåvene:	40
24.2	Båt:	40
24.2.1	Verneutstyr:.....	40
24.2.2	Retningslinjer for arbeidsoppgåvene:	40
24.2.3	Sjøvettreglene:	41
25	Dokumentasjon på gjennomgått opplæring i vernereglane:	42
26	Dokumentasjon på opplæring i bruk av utstyr	43

VERNEREGLAR
for Stend vidaregåande skule

2 Innleiing

Desse vernereglane gjeld både tilsette og elevar ved skulen, men ordlyden er i hovudsak innretta mot elevane på skulen.

I yrkeslivet er alle arbeidstakarar sikra retten til trygge arbeidsplassar gjennom arbeidsmiljølova. Elevane sitt arbeidsmiljø er regulert gjennom §9A i opplæringslova. Skulen ynskjer at du som elev skal føle deg minst like trygg i skuletida, som ein tilsett på ein arbeidsplass. Vernereglane er eit verktøy for å sikre at arbeidsmiljøet ved skulen er i tråd med regelverket, og er i særleg grad retta mot det fysiske arbeidsmiljøet. Vernereglane er på same tid eit verktøy for å gi elevane grunnleggjande opplæring i HMS-arbeid.

Det er viktig at du les vernereglane grundig og prøvar å forstå kvifor dei ulike reglane er blitt laga. I neste omgang er det avgjerande at du følgjer reglane når du har praktiske øvingar. Bryt du desse eller let vera å ta omsyn til dei, risikerar du å sette både ditt eige og medelevar sitt liv og helse i fare. Det er også viktig å tenkje over korleis du kan bidra positivt i det sosiale felleskapet i kvardagen. Alle har rett til eit godt og trygt skule- og arbeidsmiljø.

For å vere sikker på at du har fått nødvendig opplæring, bed vi deg om å signere på eigne lister etter kvart som opplæringa vert gjennomført. Er du under 18 år ønskjer vi at ein en av dine foreldre/føresette les gjennom vernereglane her og skriv under på at dei har gjort det.

Stend, august 2021 2020

Magnus Vakt skjold
Rektor

3 INFORMASJON OG RETTLEIING

Denne handboka er eit supplement til Ordensreglementet for skular i Vestland Fylkeskommune som legg rammene for elevane sine rettar og pliktar.

Vernereglane er ein viktig del av undervisningsmateriellet ved skulen. Helse, miljø og sikkerheit vert vektlagt i læreplanane, og er eit viktig kriterium ved vurdering av elevane sine prestasjonar i faga.

Elevane sine vernereglar skal vera til hjelp for elevar og lærarar for å sikre ei trygg og god opplæring, på verkstader og andre læringsarenaer på Stend vidaregåande skule. I tillegg kan opplæring i vernereglane vera aktuelle som dokumentasjon ovanfor arbeidsgivarar seinare.

Målet med handboka er å førebyggje ulykker og auke medvetet omkring sikkerheit ved alle gjeremål under praksisundervisning og transport. Elevar og lærarar skal ved underskrift bekrefte at reglene er gjennomgått og forstått.

Handboka skal vera med til økter med opplæring i sikkerheit (lærar vil informere om når dette blir). Nokre avdelingar skal i tillegg dokumentere opplæring i utstyr som er særskilt for denne avdelinga. Desse ligg i skulen sin HMS-perm, og blir delt ut til dei elevane som får opplæring i dette utstyret.

Vernereglane blir gjennomgått av faglærarane ved skulestart, der dette er relevant for faget (ikkje alle reglar er relevante for alle elevar). Etter at reglane er gjennomgått, skal elev og lærar signere på arket bak i handboka. Lærar legg inn merknad i SkoleArena at opplæring er gitt, og tar vare på dokumentasjonen. Vernereglane skal repeterast ved behov, til dømes i forkant av praksisundervisning og ekskursjonar.

Skulen sin HMS-koordinator Kari Spilsberg er verneombud for elevane. Oppdagar du manglar ved utstyr, eller opplever du farlige situasjonar, **skal** du si frå om dette til faglærar eller HMS-koordinator, slik at dette kan rettast opp. HMS-koordinator skal leggje til rette for og kontrollere at reglar for helse, miljø og sikkerheit blir fulgt. Oppslag med presentasjon av HMS-koordinator og verneombod, og deira oppgåver, finn du på oppslagstavlen i skulebygget, og på ItsLearning.

At du kan og følgjer vernereglene, er ein føresetnad for at du kan bli ein god fagperson!

Stend 10.08.21

Magnus Vaktskjold
Rektor

Kari Spilsberg
HMS-koordinator

4 GENERELLE REGLAR

1. SPIS GODT OG RIKTIG

Ta med ekstra mat og drikke når du skal ut i praksis. Vel brød og andre matvarer som gir deg energi utover heile dagen. Mykje drikke er også viktig. Når du skal vere utandørs tar du som eit minimum med: ein termos med varm te/kakao og ein flaske vann el.lign.

For lite energi i kroppen kan vere skummelt når du arbeider med risikofylte oppgåver.

2. HALD DEG KONSENTRERT

Ulykkesstatistikken viser at mange uhell skjer på slutten av dagen når ein er sliten eller uopplagt. Hvis du føler at kroppen begynner å gå tom for energi så ta deg ein pause, et litt mat, drikk vatn og/eller be om å få en arbeidsoppgåve med lågare risikograd.

Sørg for at du avsluttar før du går tom for energi eller misser overskotet.

3. UNNGÅ STRESSITUASJONER

Folk som har vore utsatt for uhell seier ofte at det var tidspress som var årsaken til at ulykken skjedde. Du vil også oppleve at du kan bli stilt ovanfor val mellom å forlate eit arbeid i halvferdig stand, eller gjere det ferdig ved å velje ei lettvint løysning der du må bryte sikkerhetsreglane. Vel **alltid** å prioritere din eigen og andres sikkerheit.

Tidspress og stressituasjoner svekker evna til å handle fornuftig.

4. HALD ORDEN

Generell uorden, og verktøy og redskaper som flyt rundt, skaper risiko for å snuble og falle. Fluktvegane ved f.eks. brann vert hindra. Stressituasjoner som fylgjer av rot, og ting som blir borte kan oppstå. Skittent verktøy blir sleipt og utrivelig. Vask/tørk rent utstyret og sett det på plass etter bruk. Byt til sivilt tøy når du skal i kantina, og når du skal opphalde deg i skulebygninga til undervisning eller møter.

Rot og manglende reinhold betyr dårlig og usunt arbeidsmiljø, og lite effektivt arbeid.

5. STOPP FARLEGE SITUASJONAR

Dersom du kjem opp i ein situasjon der du er i tvil om sikkerheiten blir ivaretatt, anten det måtte gjelde deg sjølv eller andre, så ta initiativet til å stanse arbeidet straks. Sett dykk ned og vurder saka saman. Ta kontakt med faglærar om de er i tvil.

Det er betre å tape litt tid på å tenke seg om to ganger, enn å risikere eit uhell.

6. MELD FRÅ OM MANGLAR

Under arbeidet kan det vere at du oppdagar feil eller manglar ved sikkerheitsrutinane/-reglane eller det utstyret du arbeider med. Slike detaljer er det viktig å få retta på med ein gong.

Meld alle feil og mangler vedrørende sikkerheitstiltak til faglærer eller HMS-koordinator.

7. BIDRA TIL EIT TRYGT OG GODT ARBEIDSMILJØ

Eit dårleg psykososialt arbeidsmiljø kan føre til alvorlege helsemessige og sosiale konsekvensar, både for den enkelte og for kvaliteten på opplæringa totalt. Alle har ansvar for å bidra til eit miljø der alle er inkludert, i det daglege og ved å melde frå dersom ein veit om noko som påverker miljøet negativt.

5 VED ULYKKE – ALVORLEG HENDING

Tiltakskort generell plan – KVA GJER VI?

HANDLE

Ansvarleg lærar eller den første vaksne som kjem til staden tar leiinga

- Avklar situasjonen
- Vurder fare for liv og helse, ring eventuelt 113/112
- Varsle leiinga, innhent støtte
- Fordel ansvar og oppgaver
- Unngå bruk av sosiale medier- mobil/nett til situasjonen er avklart
- Ansvarleg vaksen på staden, eller andre etter avtale, informerer foreldre/føresette
- Samle dei andre elevane; Ivareta sikkerheit og omsorg

MELDE FRÅ

Fare for liv og helse: ring ambulanse 113 eller politi 112 - start førstehjelp/sikre området!

Ring deretter kontoret 55918800 (i arbeidstida) eller rektor direkte 55918802/48221570

Mindre alvorlege situasjonar som krev støtte: ring kontoret 5591880

ETTERARBEID

- Gi informasjon etter avtale med føresette, leiinga og eventuelt helsepersonell/politi
- Delta i eventuell oppfølging i etterkant av hendinga

6 Verneregler for Lager og truckkjøring

6.1 Arbeid på lageret.

Elevene får innføring i sikkerhetsrutiner og regler for arbeid på lageret ved skolestart og før oppstart av alle nye arbeidsoppgaver.

6.1.1 Påbudt verneutstyr:

- Vernesko/Støvler skal brukes på grunn av fare for klem og belastning
- Arbeidstøy

6.1.2 Retningslinjer for arbeid på lageret

- Hold det alltid ryddig på lageret. Rot er årsaken til mange ulykker
- Ta ansvar for egen sikkerhet i og rundt truckene. Tenk på hvordan du plasserer deg i forhold til truckene for å unngå klemskader. Gå aldri under hevet last
- Bruk riktig løfteteknikk ved løft. Ikke ta løft over 25 kilo på egenhånd. Få hjelp eller bruk egnet løfteutstyr
- Pakk paller forsvarlig slik at varer ikke kan rase ned ved løft til de øverste hyllene på lageret

6.2 Trucker

6.2.1 Kontroll av Trucker

- Sakkyndig kontroll: Alt arbeidsutstyr skal være attestert for sikker bruk ved sakkyndig kontroll hver 12. måned, eller ved overbelastninger eller ombygginger/store reparasjoner
- Alle trucker skal være utstyrt med brukermanual og skjema for daglig kontroll
- Skjema for daglig kontroll skal fylles ut ved 1.gangsbruk av trucken hver dag
- Feil på trucken skal meldes uten opphold til ansvarlig lærer. Lærer skal straks melde ifra til teknisk avdeling på skolen ved behov for service/vedlikehold utenfor selve service/vedlikeholdsavtalen skolen har

6.2.2 Opplæring

- Skolen plikter å gi opplæring og instruksjon til truckfører og alle som arbeider i området der det kjøres truck
- Det kreves enten sertifisert eller dokumentert opplæring for bruk av truck. Forskrift om bruk av arbeidsutstyr § 49 stiller krav om sertifisert sikkerhetsopplæring til alle trucker med permanent førerplass. Der det ikke er permanent førerplass er det krav om **S** dokumentert sikkerhetsopplæring. Dokumentert sikkerhetsopplæring kan gis av arbeidsgiver eller andre som er kompetent til det

6.2.3 Før bruk av trucker

- Truckfører er ansvarlig for å påse at trucken holder forsvarlig standard og sikkerhetsnivå før og under bruk. En del av dette består i å utføre daglig kontroll og regelmessig vedlikehold av trucken

6.2.4 Ved bruk av trucker

- All truckkjøring skal skje under oppsyn av, og etter godkjenning av faglærer
- Bruk alltid sikkerhetsbeltet dersom dette finnes i trucken
- Kjøring skal skje i forsvarlig hastighet og på skolen sitt område
- Hold førerhuset rent og ryddig
- Plassering/stabling av pall/varer må plasseres i forsvarlig høyde samt stødighet. Kjøring med pall/varer må gjøres i forsvarlig høyde fra bakkenivå. Det må ikke foregå kjøring med gaflene over knehøyde. Føreren må ikke overskride truckens lasteevne eller truckens andre egenskaper eller maksimalgrenser. Truckene skal ikke brukes til løft av personer da Stend ikke har godkjent utstyr til dette bruket
- Ikke bruk truck på skrått eller ujevnt underlag
- Truckene skal ikke brukes til persontransport. Det skal ikke under noen omstendigheter sitte andre enn føreren på trucken under kjøring
- En ulastet truck kan velte ved for brå sving, unngå dette
- Se alltid i kjøreretningen. Mange ulykker skjer ved rygging
- Ikke prøv å hoppe ut av trucken hvis trucken er i ferd med å velte. Hold deg godt fast i rattet. Hvis du er i nærheten av en truck som ser ut til å velte. Hold god avstand, ikke prøv å forhindre velten
- Når du setter fra deg trucken: Senk gaffelarmene helt ned til bakken og sett på parkeringsbremsen
- Når truckene brukes til utstilling på «Åpen dag» skal det i tillegg være klosser foran hjulene og truckene skal til enhver tid være under oppsyn av noen med opplæring av i bruk av truckene
- Ved avlesning av varer fra paller på gaffelarmene skal motoren stoppes og håndbrekket settes på

6.2.5 Lading av el-trucker

- Batteridekselet skal være åpent under lading slik at batteriet får god lufting
- Ingen bruk av ild rundt ladestasjonene under lading
- Sørg for å stoppe ladingen med bryteren på ladestasjonen før en trekker ladekabelen ut av trucken for å unngå gnister

7 VASKEHALLEN

- Vaskehallen skal ikke brukas av folk som ikke har opplæring i bruk av utstyret.
- Bruk vernebriller og plasthansker ved bruk av kjemikalier.
- Vis varsomhet ved bruk av høytrykkspyler. Det må aldri spyles på folk eller dyr, da trykket og temperaturen på vannet er så høyt at det kan være skadelig.
- Slå av sikkerhetsbryteren på panelet til valg av kjemikalier, og viften etter bruk.

8 VASKERI

- Oppslåtte instruksar i avdelingen skal følgjast.
- Nødvendig utstyr som hanskar og vernebriller skal brukast når dette er påkrevd.
- Dei som arbeider på vaskeriet må sette seg inn i, og arbeide etter «Hygienekrav for behandling av næringsmiddeltøy» med lokal tilpasning.
- Dei som arbeider på vaskeriet må følge instruks for handvask, ren og uren sone.
- Bruk alltid reine sko og arbeidsklede.
- All bruk av utstyr og hjelpemidler krev dokumentert opplæring.
- Besøkende til vaskeriets lokaler skal bruke beskyttelsessokker utenpå sko. Ingen besøkende skal på ren sone uten vaskeriets eget arbeidstøy og oppfylte hygienekrav.

9 SYKKELVERKSTEDET

(Faglærere og arbeidsledere gir nærmere anvisning om bruken)

ARBEIDSTØYET; bukse og jakke eller arbeidsdress. Må være laget av et ikke-brennbart stoff (f.eks. bomull). Det skal sitte godt rundt kroppen og løse tøydeler må ikke forekomme. Lange skjerf er ikke tillatt.

SKOTØY; på verkstedene er det påbudt med vernesko/-støvler med vernetupp.

HANSKER brukes ved behov til lemping og håndtering av materialer.

HÅRSTRIKK må brukes av de som har langt hår når det arbeides ved roterende arbeidsorganer (f.eks. roterende kjede og bakhjul).

ØYEVERN/VERNEBRILLER skal alltid brukes ved risiko for sprut av skadelige væsker og ved bruk av lufttrykksapparat. Dette gjelder alle som oppholder seg i lokaler/områder der det foregår slik aktivitet.

HØRSELSVERN må alle ha tilgang til, og bruke, når det er arbeide som innebærer lyd.

ÅNDEDRETTSVERN er munnbind og halvmaske.

- Brukes ved behov ved f.eks lakking og spraying av sykler eller ved håndtering av ulike gasser .

Ved behov for førstehjelp: Merk deg hvor førstehjelpsutstyret er plassert. Oppsøk nærmeste voksne du finner. Ved behov for å tilkalle hjelp bruker du din egen eller den voksnes mobiltelefon.

- I tilfelle brann: Merk deg hvilke rømningsveier som skal brukes i tilfelle brann. Vær bevisst på hvor brannslukningsutstyret er plassert og lær deg bruken av det. Det finnes også brannhanske i verkstedet som kan brukes til å fjerne brennende/glødende gjenstander av moderat størrelse fra rommet eller bort til slukningskilde (f.eks. vasken).

- Hvis det søles olje eller annet: Alt søl av olje, drivstoff, fett eller lignende må straks tørkes opp med papir eller absol. Spillolje, malingsrester osv. skal ikke tømmes i vasken, men på egne oppsamlingsfat. I sluket på verkstedgulvet skal det ikke tømmes brannfarlige væsker selv om det er avløp fra dette til oljeavskiller.

- Hvis du må håndtere løsemidler o.a: Ved håndtering av løsemidler, syre/base produkter og andre midler som virker hudirriterende, etsende eller som avgir skadelige gasser, skal det brukes verneutstyr: f.eks bruke hansker ved bruk av avfetting (vask)

-Bruk av sykkel:

-Påbudt med hjelm ved all bruk av sykler.

-Ved utleie av sykkel må den som låner sykkel ha egen hjelm eller låne hjelm på sykkelverkstedet.

10 TEKNISK AVDELING/VERKSTADER

10.1 VERNEUTSTYR

(faglærer gir nærmere anvisning om bruken)

ARBEIDSTØYET må være laget av et ikke-brennbart stoff (f.eks. bomull). Det skal sitte godt rundt kroppen og løse tøydelar må ikke forekomme. Kjeledress er godt egnet. Lange skjerf er ikke tillatt. Av hensyn til brannfare må arbeidstøyet holdes rent.

SKOTØY er også viktig. På verkstedene er det påbudt med vernesko/-støvler med vernetupp. Ved sveising er det viktig at man legger buksen utenpå skoene/støvlene p.g.a. gnistspruten.

HANSKER finnes til flere formål. For håndtering av ulike væsker brukes spesielle gummihandsker. Ved sveising og andre varmemearbeider brukes sveisehandsker av lær. Til lemping og håndtering av materialer osv. kan man bruke vanlige arbeidshandsker.

HÅRNETT eller hårstrikk må brukes av de som har langt hår når det arbeides ved roterende arbeidsorganer (f.eks. boremaskin, vinkelsliper osv.).

ØYEVERN/VERNEBRILLER skal alltid brukes ved risiko for sprut fra spon, gnister, støv og skadelige væsker. Dette gjelder alle som oppholder seg i lokaler/områder der det foregår slik aktivitet.

HØRSELSVERN må alle ha tilgang til, og bruke, når det er produksjon som innebærer lyd, det vil si at dette gjelder så å si hele tiden i verkstedene.

ÅNDEDRETTSVERN er munnbind og halvmaske.

- Munnbind brukes bare ved moderate mengder av ufarlig støv fra f.eks. tresliping.
- Halvmaske med riktig filter skal brukes ved større støv- og partikkelmengder og ved håndtering av ulike gasser.

SVEISEMASKE er det viktigste verneutstyret ved sveising. Må alltid brukes ved elektrisk buesveising (elektrode- og MIG/MAG sveising). Sveisemaske beskytter ansiktet, og spesielt øynene, mot farlige forbrenningsskader. Sveisebriller kan bare brukes ved gassveising og skjærebrenning.

Vernereglar for Stend vidaregåande skule

SVEISEFORKLE av lær anvendes ved varme arbeider for å beskytte kroppen og arbeidsklærne mot varmepåvirkning og glødende metallspen/-biter.

HJELM er påbudt på byggeplasser, og i andre tilfeller der det er fare for fallende gjenstander fra større høyder.

SIKKERHETSTAU og -belte skal brukes ved takarbeider og ved risiko for fallulykker fra høyder uten annen sikring.

10.2 RETNINGSLINJER FOR ARBEIDSOPPGAVENE

I verkstedene tar vi i bruk mye verktøy og teknisk utstyr. Før du slipper til på de ulike maskinene skal du ha en innføring i riktig og sikker bruk fra faglæreren din. Nedenfor er de viktigste sikkerhetsreglene tatt med for hvert arbeidssted. Faglæreren vil i forkant av hver ny øvelse gå gjennom disse og kanskje også tilføye flere detaljer. Følg derfor nøye med under faglærerens gjennomgang. Faglærer vil også definere hvilket verneutstyr som skal brukes.

10.2.1 Sveising

1. Beskytt deg selv og andre mot skadelig lys fra sveisingen. Bruk verneutstyr, og trekk for forhenget rundt sveisestedet
2. Ved all innendørs sveising skal røykavsugget brukes
3. Vær oppmerksom på faren for elektrisk støt ved berøring av elektrodespiss og jordingsklemma samtidig når du driver med buesveising
4. Ta forholdsreglar ved håndtering av ekstremt varme materialer. Bruk kjølevann
5. Husk øyevern ved fjerning av slagg med slagghakke
6. Gassveising og skjærebrenning skal kun skje under tilsyn av, og etter instruksjon fra faglærer

10.2.2 Sliping/kapping

1. Vinkelsliper må kun brukes under tilsyn av, og etter instruksjon fra, faglærer. Spesielt viktig er det å bruke riktig skive til rett materiale
2. Endret innstilling av slipeanleggene ved bruk av benkesliper skal godkjennes av faglærer. Vær klar over at slipeskiver går rundt lenge etter at strømmen er brutt
3. Ta hensyn til sikkerhetsavstand til brennbart materiale (f.eks. 30 m. ved bruk av vinkelsliper)
4. Bruk åndedrettsvern etter behov, i tillegg til annet påkrevd verneutstyr
5. Ta hensyn til oppvarmingen ved kapping og sliping. Bruk kjølevann

10.2.3 Løfteutstyr

1. Ikke overskrid den vekta utstyret er sertifisert for. Til hengende last skal kun sertifiserte stropper benyttes
2. Beveg deg aldri under hevet og usikret last
3. All hevet last skal sikres/understøttes ved bruk av godkjente støttebukker
4. Forlat aldri usikret, hevet last uten tilsyn

10.2.4 Trykkluft

1. Bruk verneutstyr for å beskytte deg mot høye lyder og sprut
2. Blås aldri mot åpne sår. Dette kan være meget farlig. Unngå å blåse mot bar hud
3. Ikke lek ved å sette hjul, trinser o.l. i bevegelse. De kan gå i stykker p.g.a. høy fart
4. Trykkluft eller oksygen må aldri brukes til å blåse reint arbeidstøyet etter sveising eller sliping/kapping

10.2.5 Trearbeiding

1. Større trearbeidingsmaskiner som f.eks. avretterhøvel, båndsag og gjerdesag skal bare kunne brukes av elever hvis de gjennomgått dokumentert opplæring
2. Elektrisk håndverktøy skal bare brukes etter instruksjon og avtale fra faglærer.
3. Vær forsiktig ved håndtering av skarpt eggverktøy som øks, kniv o.l.
Bruk flisavsug ved sliping o.l. Hvis dette ikke er tilgjengelig så ta i bruk munnbind eller halvmaske med partikkelfilter

10.2.6 Bygningsarbeider

1. Faglærer skal gi særskilt orientering om sikkerhetstiltakene på byggeplassen
2. På byggeplassen er det påbudt med hjelm og vernesko/-støvler
3. Ved arbeider i høyden (stiger og på stilaser) må en være spesielt bevisst på å respektere sikringstiltakene. Hvis fysisk sikring mangler må det brukes sikkerhetstau og -belte
4. Bruk av elektrisk håndverktøy, spikerpistol, gjerdesag osv. skal kun brukes etter opplæring og under tilsyn av faglærer

10.3 ANDRE TING Å HUSKE PÅ

10.3.1 Når maskinene skal stoppes

Sett deg inn i hvordan hver enkelt elektrisk maskin stoppes før du starter den.

Vernereglar for Stend vidaregåande skule

I verkstedet finnes det også stoppbrytere som bryter strømmen for hele verkstedet (unntatt lyset). Bruk denne hvis du må hjelpe en medelev i en farlig situasjon

10.3.2 Ved behov for førstehjelp

Merk deg hvor førstehjelpsutstyret er plassert. Ved behov for å tilkalle hjelp er det telefon på verkstedkontoret. For å få summetone må du taste **0**

NØDNUMMER:

BRANN: 110 - POLITI: 112 - AMBULANSE: 113 – Giftsentralen: 22 59 13 00

10.3.3 I tilfelle brann

Merk deg hvilke rømningsveier som skal brukes i tilfelle brann. Lær deg hvordan porten kan åpnes, selv om strømmen er borte. Vær bevisst på hvor brannslukningsutstyret er plassert og lær deg bruken av det. Det finnes også brannhanske i verkstedet som kan brukes til å fjerne brennende/glødende gjenstander av moderat størrelse fra rommet eller bort til slukningskilde (f.eks. vasken).

10.3.4 Hvis det søles olje eller annet

Alt søl av olje, drivstoff, fett eller lignende må straks tørkes opp med papir eller absol. Spillolje, malingsrester osv. skal ikke tømmes i vasken, men på egne oppsamlingsfat. I sluket på verkstedgulvet skal det ikke tømmes brannfarlige væsker selv om det er avløp fra dette til oljeavskiller.

10.3.5 Hvis du må håndtere løsemidler o.a

Ved håndtering av løsemidler, syre/base produkter og andre midler som virker hudirriterende, etsende eller som avgir skadelige gasser, skal det brukes verneutstyr.

VERKSTEDET ER IKKE:

*** SPISEROM**

- mat og drikke er ikke tillatt

*** GARDEROBE**

- klær og sekker skal oppbevares i garderobene

*** OPPHOLDSSTED**

- bare de som har praksis skal være tilstede i verkstedet

*** LEKEPLASS**

- det har vi rikelig av utendørs

I VERKSTEDET KAN DU:

* Gjøre noe håndfast

* Slippe løs kreativiteten.

* Arbeide med en mengde ulike materialer.

* Bruke flere spennende verktøy og maskiner.

*** Lære å arbeide trygt og sikkert, selv med farlig utstyr.**

11 PARK OG ANLEGG/SKOGBRUK

11.1 VERNEUTSTYR

Godkjent CE merket verneutstyr skal brukes under alle arbeidsoppgaver der motorsag inngår. Kravet gjelder også ved rivningsarbeid i bygg og under testkjøring på verksted.

VERNEBUKSE med verneinnlegg skal være av godkjent utførelse. Den må ikke være skadet, eller så gammel/mye brukt at den er stiv og sprø i stoffet og verneinnlegget. Ved lapping av vernebukse skal det kun syes i ytterstoffet.

VERNESTØVLENE skal ha tåvernhetten av stål og sagvern. De skal være typegodkjente av arbeidstilsynet.

VERNEJAKKE er ei vanlig arbeidsjakke med signalfarge. Du kan kjøpe spesielle vernejakker til bruk i skogen eller bruke ei annen solid jakke som har sterk farge, tåler tøff behandling og som er vindtett. Fargen skal gjøre det lett for andre å se deg.

SKOGSHJELM består av hjelm med visir, hørselsvern og nakkevern. Merk deg at denne må være typegodkjent og at plastmaterialet i hjelmen brytes ned av sollyset. Det vil si at den har begrenset holdbarhetstid (ca 5 år.)

HANSKER ved bruk av enhånds beskjæringssag skal det brukes hansker med verneinnlegg i venstre hånd.

VERNEBRILLER Ved bruk av stangmontert motorsag anbefaler vi at det brukes vernebriller under visiret, da støv fra disse maskinene kan gi irritasjoner på øye.

Førstehjelpsutstyr skal alltid være tilgjengelig ved bruk av motorsag. Faglærer/kurs instruktør plikter å informere om rutinene og bruken av utstyret.

11.2 RETNINGSLINJER FOR ARBEIDSOPPGAVENE

11.2.1 Bruk av motorsag

1. Motorsaga skal ikke brukes uten tilsyn/instruks fra faglærer/kursleder.

Vernereglar for Stend vidaregåande skule

2. Kontroller at all verneutrustning på saga er intakt og i orden.
3. Vær bevisst på faren for kast. Ikke sett an saga med oversida av sverdspissen.
4. Grip rundt bøylehåndtaket med tommelfingeren under bøylene. Dette låser grepet i tilfelle kast.
5. Lås kjedet med kjedebremsen hvis du må forflytte deg mens saga er i gang.

11.2.2 Felling/kvisting/kapping.

1. Pass på arbeidsstillingen. Øv inn gode teknikker. Vær forsiktig med ryggen!
2. Ved felling skal du ha to trelengders avstand til nærmeste hogger. Ingen må under noen omstendighet befinne seg innenfor en diameter på minimum en trelengdes avstand fra arbeidsstedet. Unntatt er faglærer/instruktør/elevassistent.
3. Rydd godt rundt treet som skal felles. Bruk tid og vær nøye med styre/hovedskåret.
4. Sjekk fallretningen regelmessig mens du skjærer hovedskåret. Gi varsel ved å rope hvis fallområdet er uoversiktlig. Hold flere retrettmuligheter åpne.
5. Hold avstand og ta hensyn til eventuelle slag fra rotenden når treet treffer bakken.
6. Fastfelte trær skal ikke tas ned ved å felle andre trær over. Bruk helst traktorvinsj. Må fastfelt tre forlates skal risikoområdet avmerkes med sperrebånd.
7. Hold høyt turtall på saga ved kvisting. Må du ta unna kvister så vent til kjedet har stoppet og hold saga med den ene hånda i bøylehåndtaket, aldri i gasshåndtaket.
8. Hold saga godt inntil kroppen og la saga hvile på stammen i størst mulig grad.
9. Vær alltid oppmerksom på faren for kast.
10. Hvis stammen ligger i sidehellinger må du ta hensyn til faren for at stokken kan rulle over deg. Pass også på så du ikke kommer i klem.
11. Ved vindfallhogst og arbeid langs kraftlinjer, bebyggelse o.l. skal alltid faglærer være med og vurdere arbeidet.

11.2.3 Bruk av motorryddesag.

1. Kontroller at sagen ikke har drivstofflekkasjer. Sjekk sagbladet for sprekkskader. Sørg for at bladet er skikkelig fastskrudd.
2. Bruk vern rundt bladet ved transport. Ikke fjern vernet som skjermer bakre del av sagbladet under bruk.
3. Regulér skulderselen riktig. Pass på at hurtigutløseren på selen virker.
4. Bruk vernehjelm, vernestøvler, solide arbeidsklær og hansker (særlig ved filing).
5. Arbeid med minst 5 meters sikkerhetsavstand i forhold til andre. Hvis andre arbeider med ryddesag skal avstanden være 15m. Er skogen høyere enn 5 m. bør avstanden være to ganger trelengden.

Vernereglar for Stend vidaregåande skule

6. Pass på retningen til fallende trær. Selv små trær kan gi harde slag.
7. Stopp motoren når du skal fjerne kvister som har satt seg fast mellom sagbladet og vernet.

11.2.4 Bruk av skogsvinsj med ståltau

1. Se til at vinsjen er forsynt med påbudte verneinnretninger. Ta en dobbeltsjekk på om vinsjen er forsvarlig montert til traktoren.
2. Vær forsiktig ved håndtering av ståltau. Tauet kan være flisete. Bruk hansker.
3. Arbeid aldri flere enn to og to sammen ved innvinsjing. Faglærer er unntatt.
4. Ved innvinsjing skrått mot traktoren kan traktoren velte. Stå alltid på motsatt side av traktoren i forhold til innvinsjingsretningen.
5. Se opp for stokker som kan slå over når de møter hindringer som stein, stubber o.l.
6. Sørg for å være slik plassert at evt. brudd på ståltauet ved strekkbelastning ikke fører til at du bli truffet av tilbakeslag fra ståltauet.
7. Når ståltauet strammes ved innvinsjing kan det bli liggende i en bue over kanten på en stubbe e.l. Hvis tauet glipper over stubben vil det gi et kraftig slag, som om man slipper en spent buestreng. Ikke beveg deg i området som et slikt slag kan ramme.
8. Ta nødvendige forholdsreglar m.h.t. klemfare ved traktoren eller mellom stokker.

11.2.5 Vedmaskiner /el kløyvere

Hver maskin skal kun betjenes av en person. Maskinene skal være montert slik at begge hender må brukes under betjening. Det er forbudt å gjøre modifikasjoner som gjør at maskinene kan brukes med en hånd. Øyevern, hørselvern og vernesko skal alltid brukes under ved arbeid.

11.2.6 Bruk av gåklipper

Bruk verneklær, vernesko og briller.

Ta ut pluggchette ved reingjøring og skifte av kniver.

11.2.7 Bruk av sitteklipper

Husk veltefare i sidehelling, slå av drift av kniver ved forflytting, ta ut plugg hette ved reingjøring og skifte av kniver.

11.2.8 Bruk av flishugger:

Løse gjenstander, klær med snorer og ellers løse plagg må ikke brukes.

Personer med langt hår må bruke hårnett eller sikre hår mot å være løst.

Vernereglar for Stend vidaregåande skule

Bruk verneklær, vernesko og briller.

11.2.9 Løvblåser og kantklipper:

Bruk verneklær, vernesko og briller.

Ved alt vedlikehold skal maskinen være avslått.

Vis hensyn til dyr og folk rundt deg.

11.2.10 Tømmerkran:

Elevarbeid skal ikke skje under kraftlinjer og offentlig veg, ikke løft med kranen mer enn den er godkjent for og bruk støttebein.

Det må ikke være personer innenfor kranens arbeidsområde og under hengende last

12 TRAKTOR OG MASKINER

12.1 VERNEUTSTYR

HØRSELSVERN er en nødvendighet på de aller fleste traktorer. Unntaket er de nye traktormodellene der støynivået garanteres å være under 85 dB. Vær imidlertid oppmerksom på at støyen øker betraktelig med en gang du åpner et vindu eller dør.

HJELM er viktig ved kjøring i skogen og annet ulendt terreng p.g.a. faren for å bli slengt inn i veggene på førervernet.

ÅNDEDRETTSVERN må brukes under spesielt støvete forhold.

VERNESKO/-STØVLER skal brukes på grunn av fare for klem og belastning.

RENTVANNSTANK eller ei vannflaske skal medbringes for skylling ved søl av væsker som kan være farlige for øyne og hud. Dette gjelder f.eks. ved bruk av plantevern- og ensileringsmidler.

ØYEVERN OG HANSKER (godkjente) er påkrevet ved håndtering av ensileringsmidler.

12.2 RETNINGSLINJER FOR ARBEIDSOPPGAVENE

Traktoren, og de andre maskinene i landbruket er "verktøy" som vi tar i bruk for å gjøre arbeidet på gården raskere og lettere. Feil bruk av dette utstyret kan være farlig men det er først og fremst vi selv som bestemmer om slike situasjoner får lov til å oppstå. Om du er nybegynner eller erfaren traktorkjører vil det alltid gjelde noen grunnreglar. Lær deg disse, respekter maskinenes farlighetsgrad og tøy aldri grensene. Bruker vi verktøyet feil kan selv en skrutrekker være livsfarlig.

12.2.1 Start og stopp av traktor.

1. All kjøring med traktor skal skje under tilsyn av, og etter godkjenning fra faglærer. Passasjer er kun tillatt å ta med i traktoren dersom traktoren er godkjent for 2 (se vognkort).

Vernereglar for Stend vidaregåande skule

2. Gjennomfør alltid **kontroll før start**.
3. Still inn setet riktig. Bruk riktig sittestilling under kjøring. Juster speilene og hold vinduene reine for is, støv og skitt slik at oversikten er god.
3. Hold førerhytta ryddig. Ikke la ting som verktøy o.l. ligge løst.
4. Forsikre deg om at parkeringsbremsen er på og at girspaken står i fri ved start av motoren (de fleste traktorer har startspærre på kløtsj og/eller gir).
5. Kople sammen bremsepedalene for kjøring langs vei.
6. Vær sikker på at ingen befinner seg bak eller under kjøretøyet før du setter det i bevegelse. Har du dårlige siktforhold så bruk hjelpemann.

12.2.2 Kjøring.

1. Hold dørene lukket under kjøring.
2. Bruk sikkerhetsbelte ved kjøring på vei, og ved fare for velt i terrenget.
3. Det er ikke tillatt for elever å ha med passasjerer i tilhenger eller skuffe.
4. Hold alltid tyngdepunktet nede. Senk frontlaster og redskap så lavt som mulig.
5. Bruk stabiliseringslodd bak ved kjøring med last på frontlaster.
6. Bruk frontvekter ved tung vekt bak.
7. Ikke prøv å hoppe ut av traktorhytta hvis traktoren er i ferd med å velte. Hold deg godt fast i rattet.
8. Velg gir etter arbeidsoppgave og kjøreforhold.
9. Unødvendig stor fart er ikke tillatt.
10. Ved kjøring langs vei skal reglene i vegtrafikkloven følges.
11. Hvis du kjører med redskap som drives av traktorens kraftuttak skal dette alltid stoppes hvis du skal forlate førerhuset.
12. Vis stor aktsomhet når kraftuttak brukes ved stasjonær bruk av traktoren. Vær særlig oppmerksom på langt hår, skjerf og løstsittende tøy.
13. Ved tipping av tilhenger. Vær oppmerksom på veltefaren.
14. Ved arbeid/justering av hengende redskap. Senk alltid ned eller bruk godkjent støttebukk
15. Ved parkering senker du all hevet redskap. Kjøretøyet settes i et lavt gir, håndbremsen dras på og motoren stoppes. La stopphendelen stå i "stopp-stilling", slå av strømmen og ta ut nøklene hvis du skal la traktoren stå uten tilsyn.

12.2.3 Hvis du skal snakke med noen utenfor traktoren.

1. Stopp traktoren, sett den i fri og fjern venstrefoten fra kløtsjpedalen.
2. Dra på håndbremsen.
3. Evt. stopp motoren, åpne døra og gi tegn til at det er trygt å komme borttil.

12.2.4 Hvis du skal snakke med sjåføren.

1. Få øyekontakt med sjåføren før du begynner å gå inntil traktoren
2. Vent til traktoren stoppes.
3. Gå aldri inntil traktoren før du ser at sjåføren har fjernet venstrefoten fra kløtsjpedalen og dratt på håndbremsen. Dette må aldri fravikes.
4. Hvis dere skal snakke sammen; be sjåføren om å stoppe motoren.

12.2.5 Kobling av redskaper på traktor.

1. Vis ekstra stor forsiktighet ved på/avkopling av redskap.
2. Vær alene ved kobling av redskap. Hvis det er to eller flere som jobber sammen er det svært stor risiko for ulykker med påkjørsler, klemskader osv. Ingen må stå mellom traktor og redskap
3. Bruk ryggen riktig hvis du må løfte/flytte på redskapet.
4. Ikke betjene hydraulikkspakene inne i hytta fra utsiden. Betjening av hydraulikkspakene skal skje fra traktorsetet, alternativt utvendig knappetjening. Ingen må stå mellom traktor og redskap.
5. Se til at traktoren står godt og at håndbremsen er dratt på.
6. Vær oppmerksom på faren for at redskapet kan velte eller klemme deg mot traktoren. Ikke still deg mellom trekkstengene.
7. Bruk bolter og orepinner av riktig dimensjon. Koble til trekkstengene først.
8. Ved montering av kraftoverføringsaksling skal motoren stanses. Pass på at krafttuttaktappen på traktoren har vernehylse påmontert når den ikke er i bruk.
9. Sjekk vernet på kraftoverføringsakslingen fra traktor til redskap. Fest begge kjettingene riktig.
10. Før du kjører: Husk å sjekke at koblingen låses i stilling dersom du bruker hurtigkobling (f.eks. på frontlasteren).
11. Kontroller eventuelle hydraulikkslanger og el-kabel som skal tilkobles. Vær forsiktig med oljetrykk som kan stå i slangene.
12. Vi anbefaler bruk av arbeidshansker ved på- og av-kobling av hydraulikkslanger, grunnet oljesøl og fare for stålfiser.

13 DRIFTSBYGNINGER

13.1 VERNEUTSTYR

ARBEIDSKLÆR: I fjøset brukes skolen sine kjeledresser. Rene kjeledresser finner du i tørkerommet. Etter bruk henges kjeledressen på knagger i "fjøsiden" av garderoben for bruk av deg neste dag. Dersom du ikke har flere fjøsvakter den samme uken, legges kjeledressen til vask i vaskemaskin på anvist sted. Dette av hensyn til smittefare ved å bruke samme arbeidstøy i flere fjøs.

VERNESKO-/STØVLER skal brukes. Et tråkk fra ei ku kan ødelegge tærne dine. Velg støvler/sko i et materiale som tåler det aggressive fjøsmiljøet

HØRSELSVERN er nødvendig ved stell av f.eks. gris og når du bruker forskjellige maskiner.

ØYEVERN skal brukes ved håndtering av sterke vaskemidler, kjemikalier og syreprodukter som f.eks. maursyre. Kan også være aktuelt å bruke under støvete forhold.

HANSKER av gummi er nødvendige ved kontakt med hudirriterende væsker og andre stoffer som hendene ikke bør komme i kontakt med. Engangshansker skal være tilgjengelige til medisinsk bruk i fjøset. Vanlige arbeidshansker er anvendelige til lemping av grovfôr og andre tyngre arbeidsoppgaver.

ÅNDEDRETTSVERN skal alltid henge utenfor døren til husdyrrom med storfe og gris dersom rommet er slikt konstruert at det kan være fare for gjødselgassforgiftning. Denne masken skal være forsynt med et filter til beskyttelse mot hydrogensulfid. Datomerkingen på slike filtre må kontrolleres med jevne mellomrom. Til arbeid under støvete forhold som f.eks. korn- og høyhåndtering skal maske med partikkelfilter anvendes.

13.2 RETNINGSLINJER FOR ARBEIDSOPPGAVENE

Driftsbygningen er både et hus for dyra og lagerplass for maskiner og redskaper. Her kommer man også bort i tekniske innretninger som ved uvettig bruk kan skade deg selv og dyra. Det finnes i Norge nesten ikke to like driftsbygninger, og alle er de bygget for å dekke visse krav som brukeren stiller. Det foregår i driftsbygningen mange operasjoner og

Vernereglar for Stend vidaregåande skule

sikkerheten er ikke alltid like godt ivaretatt alle steder. Gjør deg derfor kjent på ditt nye arbeidssted.

13.3 I tilfelle brann:

1. Følg oppslåtte instruks.

13.4 Ved arbeid i husdyrrom

1. Ikke stress dyra, stressede dyr kan skade både deg og seg selv. Det er derfor viktig å gi seg tilkjenne når du går inn på dyra.
2. Skal du være med på flytte dyra fra en bås til en annen via forbrettet, husk at dette kan være glatt.
3. Ved melking i grav eller i båsen må du plasserer deg slik at du unngår sparkeskader. Bruk sparkebøyle på dyr som lett sparker.

13.4.1 Arbeid i silo

1. Gå eller opphold deg aldri under hengende last.
2. Sørg for at ingen andre enn den som betjener talja oppholder seg i siloen. Hvis dere er to om arbeidet, hold hele tiden øyekontakt.
3. Sett deg inn i virkemåten til betjeningspanelet på talja før du skal bruke den ved uttak.
4. Talja er ikke leketøy eller noen som helst form for personheis.
5. Ved uttak av silomasse må du huske på gassfaren. Ikke sitt ned i silokummen, men stå oppreist når du betjener talja.
6. Ved bruk av stige. Hold deg godt fast med begge hender og ta rolige steg, så du ikke faller og skader deg.

13.4.2 Lagerrom for høy, fôr og strø

1. Bruk kroppen riktig og tenk HMS når du arbeider i lagerrommet.
2. Husk brannfaren kan være stor der det lagres mye brennbart, som for eksempel høy- og halmballer .
3. Vær oppmerksom på om det er luker eller hull i gulvet som du kan falle ned i. Forsøk å sikre disse hvis mulig.

14 VERNEREGLAR FOR STALL OG HANDTERING AV HEST

14.1 VERNEUTSTYR

Påbudt verneutstyr:

- Arbeidssko m/vernetå.
- Under riding skal det brukast skotøy m/hel
- Sikkerhetsvest skal brukast ved sprangriding og bomarbeid
- Godkjent hjelm ved all riding og køyring
- Langt hår skal vera oppsett.

14.2 RETNINGSLINJER FOR ARBEIDSOPPGÅVENE

- Hest og utstyr må ha tilstrekkelig med refleks ved ferdsel i mørke.
- Ferdsel på stallområde skal føregå i skritt.
- Stallreglar skal følges

14.3 STALLREGLAR

- Fôringstidene skal overhaldast
- Ro i stallen etter foring
- Grime skal henge utenfor boksen til kvar hest
- Stallgangen skal alltid vere kosta og rein
- Hesteutstyr, personleg utstyr og klær skal ikkje oppbevarast på stallgang
- Hesten skal vere bundet ved all handtering i boksen
- Vaskeboks skal primært nyttast til spyling/vasking av hest.
- Alt utstyr skal hengast på plass etter bruk
- Trillebårene skal tømmast og stillast på plass
- Bruk alltid leietau ved flytting av hest i stallen og til /frå luftegard. All anna leiing av hest skal føregå med hodelag.
- Journaler/treningslister skal noterast på kvar dag
- Stallvakta sjekker ovner, lys og anna elektrisk utstyr med tanke på brannfare
- Sko med vernetå skal brukast i stallen. (Se vernereglar)
- I særskilte høve kan stallane bli stengt for anna ferdsel enn undervisning.

14.4 VED BRUK AV LUFTEGÅRD:

- Alltid strømmen på
- Kun 1 hest i kvar luftegard, fleire berre etter avtale med stall-leiinga

Vernereglar for Stend vidaregåande skule

- Hestane skal ikkje fôrast i luftegarden.
- Luftegardane skal reingjerast dagleg

14.4.1 VED TURRIDNING:

- Hjelm påbudt ved all riding og køyring
- Andre brukarar skal passerast i skritt.
- Fjern møkka på veier og stier der folk ferdast

14.5 VED BRUK AV RIDEHALL:

- Varsle andre brukarar av ridehallen ved inntreden i hallen. Lukk porten i vantet
- Hjelm er påbudt ved riding
- All passering skjer venstre mot venstre
- Skrittande har vikeplikt og skal ri innafor sporet
- Det er ikkje tillatt å stoppe på sporet
- Bommer, kjegler etc må brukast kun på halve banen, og skal avtalast med andre brukarar av hallen
- Alt materiell skal umiddelbart plasserast på anvist plass utafor vantet etter bruk.
- Sprangridning kun tillatt med instruktør
- Longering:
 - Ved 2 eller fleire ryttere i hallen: ikkje tillatt
 - Ved færre ryttere enn 2 i hallen: Ein longerende ekvipasje er tillatt, tillatelse må innhentast av dei andre rytterne
 - Max to longerande ekvipasjar tillatt når det ikkje er andre i hallen.
- Det er ikkje lov å sleppe hest laus i hallen. I spesielle tilfeller der dette er nødvendig må dette avtalast med stallansvalig.
- Organisert trening skal vere i regi av Stend vidaregåande skule. og skal evt. avtalast i god tid med avd.leiar
- Den tida ridehallen er åpen for eigentrening med hest, har alle personer med elevstatus, eller som er tilsatt på Stend vgs , høve til å nytte hallen.
- All møkk må plukkast opp i trillebår og plasserast på tilvist plass umiddelbart

15 SMÅDYRAVDELING

15.1 Verneutstyr

- Arbeidssko m/vernetå
- Kjeledress
- Støvmaske v/behov

15.2 Retningslinjer for arbeidsoppgåvene

- Oppslåtte instruksjer i avdelingane skal følgjast

16 VERNEREGLER FOR FRILUFTSGRUPPEN HTA

Friluftlivsgruppen forholder seg til gjeldende verneregler på de aktuelle læringsarenaene på skolen. Når vi produserer og arbeider i skogen med ulike prosjekter skal både elever og ansatte ha følgende utstyr:

- Arbeidstøy etter vær og forhold
- Vernesko
- Arbeidshansker
- Vernebriller
- Hørselsvern

17 DAGKENNEL, LUPOLABBEN OG HUNDETRENINGSBANA

17.1 Utstyr og førebuingar

Spesielt verneutstyr er ikkje påkrevd, utover gode arbeidsklær og –sko

Hundar skal ha sikkert utstyr:

- Fleksiliner (snellebånd) skal unngås
- Hunden skal ha på seler som er sikre for rømning
- Halsband skal ein unngå

Be om hjelp frå faglærar på hund til å få vurdert om utstyret er sikkert, og kva hund ein kan ta med i ulike situasjonar.

17.2 På skulen

- Hund skal ikkje forlatast åleine, der andre kan komme til den. Ein skal difor aldri binde ein hund ute og forlate den.
- Born/besøkande og hundar skal ikkje vere saman uten at det er gjort ein risikoanalyse.
- I dagkennelen skal berre folk som har nødvendig oppdrag ferdast. Anna besøk skal avtalast.
- Gå ikkje fram til hundar i bur.
- Hald barn borte frå hundane.
- Hald hunder som ein mistenkjer har smittsomme sjukdommar (f.eks ved hoste, diare, nedsatt almenntilstand el.l) borte frå hundeavdelinga.
- Rydd og reingjer i tråd med instruks.
- Ta hensyn med hunden din. Forstyrr ikkje folk, hundar eller hester. Hald generelt god avstand. Vær ekstra hensynsfull til hundar som treng stor avstand til folk og dyr.
- Før ein tek i bruk agilityutstyr må ein dokumentere opplæring/kurs.
- Lukteplattformen kan kun nyttast etter opplæring.
- Sørg for at portar og gjerde er sikra før du slepp laus hundar på banen.
- Hundar skal ikkje sleppast saman på banen, med mindre det er planlagt og gjennomført med ansvarleg lærar.
- Bjeffing/støy i bygga skal unngåast og ein skal arbeide for å unngå slik åtferd. Ved vedvarande bjeffing/støy bør hunden ikkje delta i undervisning eller bli stalla opp på skolen pga eigen og andre sin velferd.

18 GARTNERI/GARDSBUTIKK

18.1 Verneutstyr

Tilsette

- Arbeidssko m/vernetå og god demping
- Kjeledress / Forklede av skinn
- Påbudt verneutstyr ved sprøyting med kjemiske middel.

Elevlar

- Arbeidssko m/vernetå
- Kjeledress

18.2 Retningslinjer for arbeidsoppgåvene.

- Bruk riktig løfteteknikk ved løfting av til dømes jord-, gjødsel-, poteter-, frukt-, grønnsaker-, egge-, kasser og sekker med meir.
- Veksthusavdelingar skal være avlåst og skilta etter plantevernbruk, dersom dette er påkrevd iflg. Etiketten på plantevernmiddelet.
- Vernebriller og hansker skal nyttast ved utskifting av glass.
- Ver merksam på varme røyr. (Vannboren varme) i avdelinga.
- Ver merksam på vass-slanger som ligg på golva.
- Vask hendene grundig etter håndtering av plantar (Moglege restar av plantevernmidler.)
- Oppslåtte instruksar i avdelingane skal følgjast.

19 KJØKKEN

Ved all undervisning på kjøkkenet skal det vere lærar tilstades.

19.1 Verneutstyr / Uniform

- Kokkejakke & Kokkebukse
- Hodeplagg
- Forstykke
- Sklisikre sko som er eigna for harde golv

19.2 Opplæring av elev

Før arbeidet startar får elevene instruksar om rutinar ved bruk av kjøkkenet. HMS-Perm for kjøkken blir gjennomgått. Denne inneheld rutinar for arbeid på kjøkkenet, og prosedyrar om kjemikaliehandtering med meir.

Elevane skal ha opplæring i bruk av kjøkkenutstyr som oppvaskmaskin, steikeovn og andre kjøkkenmaskinar.

19.3 Arbeidsoppgåvene

- Oppslåtte instruksar i avdelingen skal følgjast
- Hygiene er sers viktig i alt arbeid med mat. Nødvendig utstyr som hanskar og hårnett skal brukast når dette er nødvendig
- Dei som arbeider med mat må alltid vaske hendene før arbeidet startar, og etter toalettbesøk
 - Ellers skal ein vaske hendene ofte, og alltid etter kontakt med forurensa materiale
 - Følg instruks for handvask
- Bruk alltid reine sko og arbeidsklede
- Personer som har diare, influensa og lignende, eller betente sår på hendene, skal ikkje arbeide med mat
- All bruk av utstyr krev dokumentert opplæring

19.4 Ergonomi

Eleven skal bli opplært i/få informasjon om:

- Tilrettelegging av arbeidsplassen, som løfteteknikk og arbeidsstillingar
- Korleis ein kan arbeide effektivt for å unngå yrkesrelaterte skader og ubehag

20 REGLAR FOR NATURFAGSSAL

20.1 Opplæring av elev

Eleven får ved skolestart instruksjer om rutiner ved bruk av naturfagsrom.

Alle lærebøker i naturfag har god informasjon om sikkerhetsrutiner i bruk av laboratorierom. Dette gjennomgås med elevene.

20.2 Retningslinjer som eleven må rette seg etter

- Være godt forberedt før laboratoriearbeid starter
- Alltid bruke vernebriller der det brukes farlige kjemikalier/utstyr
- Bruke gassbrennere med stor varsomhet
- Unngå søl og sprut av kjemikalier på klær. Bruk av frakk eller forkle anbefales
- Aldri mat eller drikke i naturfagsrom
- Bli kjent med kjemikaliekartotek/datablad
- Ikke gjøre noe annet enn det som er planlagt
- Bli kjent med plassering av sikkerhetsutstyr i naturfagsal (branslukkingsutstyr, nøddusj og førstehjelpsutstyr).
- Være svært forsiktig med bruk av syrer og baser
- Ikke lukte direkte på noe
- Arbeid under avtrekkskap når det skal gjøres forsøk med giftige og illeluktende gasser og væsker
- Rengjøring av utstyr og rydding

20.3 Kvittering for at opplæring om reglene for bruk av naturfagssalen er mottatt/gitt:

Vi bekrefter herved at eleven har fått instruksjer som er nødvendig for bruk av naturfagsrom. Eleven er informert om retningslinjene i pkt. 20.2.

Dato.....

Elev.....

Lærer.....

21 REGLAR FOR BJARGHALLEN, GYMSALEN OG STEND FITNESS

21.1 Opplæring av elev

Elevene skal møte til undervisning for kroppsøving til oppsatte tider. Ved undervisning i kroppsøving skal alle ha på seg treningstøy, med sko som ikke setter merker i hall.

Ved bruk av Stend Fitness skjer dette på eget ansvar, og eleven må forsikre seg om at han eller hun innehar nok kunnskap til å benytte seg av apparater/frivekter. Hvis ikke må en veiledningstime avtales med en godkjent elev eller lærer.

21.2 Retningslinjer som eleven må rette seg etter i Bjarghallen og Gymsalen

- Vær godt forberedt før timene starter.
- Ikke spis store mengder mat innen 1 time før kroppsøving.
- Bekledning for alle er treningstøy med godkjente innesko (som ikke setter merker i gulvet).
- Aldri spis mat i hallene.
- Legg tilbake utstyr der du fant det.
- Bruk kun 1 knagg til tøyet ditt i garderobene.
- Ikke bruk utesko inne.

21.3 Retningslinjer og reglar for Stend Fitness

Senteret kan kun benyttes av skolen elever og ansatte.

Skolen fraskrives seg ansvar for skader som oppstår når reglene under ikke er fulgt. Man trener på eget ansvar! Stend Fitness er videoovervåket, og brudd på reglene kan/vil føre til utestengelse.

- Rydd opp vektene etter deg!
- Nøkkelt kortet ditt kan kun benyttes av DEG! Brudd fører til utestengelse!
- Håndkle er påbudt. Ta et rent håndkle, legg dette i kurv til vask etter endt trening.
- Tørk av apparatene når du er ferdig. Svetter du mye, så bruk sprayflasker i senteret på apparatene.
- La andre slippe til på apparatene/vektene når du har pause.
- Ikke DROPP vekter! Dette fører til permanent utestengelse!
- Stønning og skriking ved løfting av vekter er IKKE tillatt!
- Det er ikke lov å trene i bar overkropp!

Vernereglar for Stend vidaregåande skule

- Bruk tørre rene innesko!
- Vær nøye med personlig hygiene. Det er flere som trener på samme sted som deg.
- Unngå overdreven bruk av parfyme.
- Tren aldri tunge benkpress, knebøy og frivektsøvelser alene, eller uten god sikring.
- Ingen barn har adgang til senteret, heller ikke når foreldrene er med. Dette på grunn av sikkerheten.
- All bruk av midler som er i dopinglisten fører til umiddelbar utestengelse av senteret og skolen.

22 REGLAR VED TRANSPORT I SKOLENS MINIBUSSER OG TRAKTORTILHENGARAR

22.1 Generelt

1. Sørg for at du sammen med en faglærer setter deg inn i instruks for bruk av minibusser. Instruksen finner du i begge bussene.
2. Du skal alltid følge de beskjeder og anmodninger sjåføren gir deg.
3. Sett deg inn i hvor du finner nødutganger, førstehjelp og brannslukningsutstyr.
4. Sitt rolig på plassen din under transport - bruk alltid sikkerhetsbelte.
5. Sørg for at sekker og annet løst utstyr som medbringes i bussen blir forsvarlig sikret under transport.
6. Ta med søppel og tomflasker ut av bussen ved endt transport - hjelp også sjåføren med renholdet av bussen innvending -----> økt trivsel for alle !!!!

22.2 Generelt om traktortilhengertransport

1. Det kan maksimalt være 4 personar i tilhengeren ved transport på offentlig veg (Fanavegen, Hordnesvegen)
2. Det kan maksimalt være 8 personer i tilhenger med sitjebenkar ved transport på skulen sine private veger og øvingsfelt
3. Det er ikkje tillatt å sitje oppå karmane
4. Det er kun lærar/tilsett ved gardsbruket som kan vere sjåfør ved elevtransport

23 REGLAR FOR EKSURSJONER OG ANDRE TURER

Jf. Ordenreglementet for Vestland fylkeskommune:

Alle som deltek på ekskursjonar og reiser i skulen sin regi, skal vise omsorg og respekt for dei andre deltakarane og andre dei møter på reisa. Tidsrommet mellom avreise og heimkomsten er å sjå på som skuletid, og ordensreglementet gjeld. Eleven skal følgje instruksar frå reiseleiarar og skal delta i det oppsette programmet for turen. Brot på ordensreglane ved ekskursjonar/reiser i regi av skulen kan føre til heimsending for eigen kostnad.

23.1 Generelt

1. Ta vare på deg selv, de andre elevene og still opp for gruppa når du og klassen er ute på friluftslivturer
2. Ikke gå vekk fra de andre uten at du gir beskjed til lærer
3. Sørg alltid for at du har med deg det utstyret du har fått beskjed om
4. Si straks fra til lærer hvis du blir sjuk eller uvel, fryser eller lignende
5. Hold øye med om andre rundt deg trenger hjelp eller blir sjuke

23.1.1 Turskjema

Før turen skal lærar fylle ut turskjema. Sjå eigen mal.

23.2 Bruk av farlig redskap

1. Vær alltid forsiktig ved bruk av farlig redskap som f.eks. kniv og øks
2. Følg alltid råd og veiledning fra læreren
3. Sjekk alltid at redskap og utstyr er i orden før du bruker det - utfør nødvendig vedlikehold etter bruk

23.3 Etikk og moral

1. Ikke bråk unødig ved ferdsel og opphold ute i naturen
2. Ta hensyn til planter og dyr - ikke forstyrr eller ødelegg
3. Gjør minst mulig skade på naturen ved leir og bål plass
4. Ta alltid med søppel og avfall tilbake fra turen og la det ikke ligge igjen ute i naturen til sjenanse for dyr og mennesker
5. Følg alltid dei reglar som undervisning og lovverk setter for ditt opphold ute i det fri

24 Naust og båt

24.1 Naust

24.1.1 Verneutstyr:

I utgangspunktet ikkje krav til verneutstyr. Vurdere bruk av redningsvest ved aktivitet ved vann.

24.1.2 Retningslinjer for arbeidsoppgåvene:

- Ved bruk av vinsj; tenk posisjonering, og sjekk at innfestinga til vinsjen er solid
- Hald god orden – sett/heng ting på plass, spyl golvet etter t.d. sløying av fisk osb.
- Ved tenning av bål utanfor naustet, tenk på plassering av bensinkannene

24.2 Båt:

24.2.1 Verneutstyr:

- Redningsvest
- Eigna fottøy

24.2.2 Retningslinjer for arbeidsoppgåvene:

- Alle skal bruke eigna flyteustyr i båt
- Sikre at bunnventilen på plastbåten er i rett posisjon før ein drar ut
- Åre(r) skal vere med når ein drar ut i båten, uansett båt
- Eigaren/skulen plikter å forvise seg om at den som bruker båten, fyller vilkåra for å føre den
Ved bruk av båt skal ein ansvarleg vaksen ha gjort avtale med skulen, og gjennomgått opplæring i bruk av motorbåt
- Etter bruk skal redningsvestar hengast opp

Kontakt administrasjonsleiar Tore Hordnes for opplæring/avtale om lån av båt.

Rapporter til @rild Korsnes om noko manglar eller er skada i naustet.

24.2.3 Sjøvettreglene:

Tenk sikkerhet

Kunnskap og planlegging reduserer risikoen og øker trivselen

Ta med nødvendig utstyr

Utstyret må holdes i orden og være lett tilgjengelig

Respekter vær og farvann

Båten må bare benyttes under egnede forhold

Følg Sjøveisreglene

Bestemmelsene om vikeplikt, hastighet og lanterneføring må overholdes

Bruk redningsvest eller flyteplagg

Det er påbudt med godkjent flyteutstyr til alle om bord

Vær uthvilt og edru

Promillegrensen er 0,8 når du fører båt

Vis hensyn

Sikkerhet, miljø og trivsel er et felles ansvar

Eigaren og føraren av båten skal sørge for at lov og forskrift blir fulgt. Les meir:

Forskrift om flyteutstyr om bord på fritidsfartøy: <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/1995-05-08-409>

Forskrift om krav til minstealder og båtførerbevis mv. for fører av fritidsbåt:

<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2009-03-03-259>

25 Dokumentasjon på gjennomgått opplæring i vernereglane:

Følgjande kapitler i Vernereglar for elevar på Stend vidaregåande skule er gjennomgått (marker/før opp kapitla som er relevante):

Sted/Dato _____ Elev: _____

Foreldre/føresette (for elevar under 18 år) skal i utviklingssamtalen ha informasjon om vernereglene og opplæringa i dei.

26 Dokumentasjon på opplæring i bruk av utstyr

Lærer og elev stadfester her at eleven har fått opplæring i sikringsreglar og bruk av utstyr som beskrive i elevane sine vernereglar og andre relevante regelverk.

Faglærer/kontaktlærer oppbevarer skjemaet slik at det er tilgjengeleg ved behov, og eleven får ein kopi på slutten av året.

Klasse:			
Dato	Fag/Oppgåve/Utstyr	Underskrift lærer	Underskrift elev

Alternativ til skjema finn du her:

http://gardsdrift.no/sites/all/files/field/related_documents/dokumentert_opplaering_-_vedlegg.pdf